Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија” бр. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 и 51/11 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ 96/19 и 110/19), како и врз основа на член 22 и член 25 од Законот за средно образование („Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија” бр. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 и 51/11 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ 96/19 и 110/19), како и врз основа на член 22 и член 25 од Законот за средно образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 44/1995, 24/1996, 34/1996, 35/1997, 82/1999, 29/2002, 40/2003, 42/2003, 67/2004, 55/2005, 113/2005, 35/2006, 30/2007, 49/2007, 81/2008, 92/2008, 33/2010, 116/2010, 156/2010, 18/2011, 42/2011, 51/2011, 6/2012, 100/2012, 24/2013, 41/2014, 116/2014, 135/2014, 10/2015, 98/2015, 145/2015, 30/2016, 127/2016, 67/2017 и 64/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ 229/2020) министерот за образование и наука донесе скратена наставна програма по наставниот предмет *Вовед во право* за III година на средното гимназиско образование за учебната 2020/21 година.

СКРАТЕНА НАСТАВНА ПРОГРАМА

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
БИРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО

ВОВЕД ВО ПРАВО
III година

III ГОДИНА

Гимназиско образование

септември, 2020 година

1. Вовед

Скратената наставна програма по наставниот предмет Вовед во право се базира на целите предвидени со наставната програма за наставниот предмет што редовно се реализира согласно утврдениот наставен план.

Со скратенета програма се утврдуваат определени теми и наставни единици што треба да се реализираат за 159 наставни денови, при што се запазува предвидениот неделен фонд на часови утврден во редовната програма (2 часа), со тоа што со скратената програма и со предвидената организација на наставата за 2020/21 година, треба да се реализираат 64 часа, при што наставниот час е со траење од 35 минути.

Наставникот при планирањето и реализацијата на наставните единици од скратената програма се води од целите, определените поими, методите и активностите утврдени за посочените наставници единици во редовната наставна програма.

2. Преглед на теми и наставни единици за 64 наставни часа

Тема I: Настанување и поим за државата и правото

Структура на темата
Предмет и метод на „Воведот во право“
Поим за држава и право, настанување на државата
Теории за настанување на државата и правото (филозофски, правен и социолошки пристап)
Создавање на државата кај одделни народи

Тема II: Државата во политичкиот систем на општеството

Структура на темата
Местото и улогата на државата во политичкиот систем на општеството.(граѓанско-либералистички пристап)
Влијание на државата врз правото и улогата на државата за заштита на правото
Влијание на правото врз државата

Тема III: Белези и функции на државата

Структура на темата
Белези на државата (поим) -територијата како белег на државата
Населението – белег на државата
Власта – белег на државата , Суверенитет на државната власт
Функции на државата - поим, различни сфаќања за функциите на државата
Државна организација(поим и начела)
Поим и видови на државни органи
Структурално-хоризонтална класификација
Класификација според видот и начинот на извршување на дејноста

Тема IV: Поим за правото

Структура на темата
Општествени норми и природни закони (поим)
Видови општествени норми (обичај, морал и правна норма)
Односот помеѓу обичајните, моралните и правните норми
Поим за правото и карактеристики на правото

Тема V: Правен поредок

Структура на темата
Поим и елементи на правниот поредок
Поим и елементи на правната норма (хипотеза, диспозиција)
Повторување за поим и елементи на правниот поредок
Повреда на правото -деликт (прекршок)
Санкција-поим и видови

Тема VI: Правни акти

Структура на темата
Поим на правен акт Видови на правни акти
Општи правни акти: -устав и закон
Повторување за општите правни акти
Подзаконски правни акт: уредба, наредба, правилник
Упатство, одлука, указ
Извори на правото ,посебни извори на правото
Поединечни правни акти:-управен акт
Судски акт-како поедничен правен акт
Законитост и противправност
Правна сила,правосилност и извршност

Тема VII: Правни односи

Структура на темата
Поим и елементи на правен однос
Правно овлсатување и правно задолжение
Повторување за поим и елементи на правниот однос
Објект на правниот однос
Правни факти -поим и видови-
Поим за правни модалитети
Видови правни модалитети - Услов
Рок и налог - правни модалитети

Тема VIII: Субјекти на правото

Структура на темата
Поим за субјект на правото
Физичкото лице – субјект
Правна способност на физичкото лице
Деловна способност на физичкото лице
Повторување за поим и видови субјекти на правото
Разлики помеѓу правната и деловната способност
Поим и карактеристики на правното лице
Повторување на наставна единици од тема VIII

Тема IX: Толкување на правото

Структура на темата
Предмет и видови на толкување на право
Толкување на државните органи (законодавно, управно и судско)
Толкување на недржавните субјекти
Научно толкување

Тема X: Систем на правото

Структура на темата
Систем на правото (поим и значење)
Елементи на правниот систем: правна установа и правна гранка
Видови правни гранки:уставно право, управно, судско, казнено, граѓанско право
Лично, семејно, трговско (стопнаско), трудово и меѓународно право

3. Дидактички препораки

Наставникот/наставничката следејќи ја специфичноста на наставниот предмет потребно е да го планира часот со содржините предвидени во сите наведени теми. Часовите реализирани преку платформа за учење од далечина (или со физичко присуство на учениците во училница) треба да бидат комбинирани со подготвени презентации од наставникот, не повеќе од 15/20 минути, во коишто наставникот ги предава предвидените содржини, ги објаснува поимите, задава задачи на учениците, а во преостанатиот дел од часот наставникот дава упатства за редовната и дополнителна литература и начинот на којшто таа се користи во наставата, во соработка со учениците организира дискусии на теми од содржините од темите, ги следи постигањата на учениците и дава оценка за постигањата на учениците.

4. Норматив за наставен кадар

Скратената наставна програма по наставниот предмет *Вовед во право* ја реализира наставник согласно нормативот за наставен кадар даден во редовната наставна програма.

Скратената наставна програма по наставниот предмет *Вовед во право* за III година на средното гимназиско образование за учебната 2020/21 година ја утврди

Министер за образование и наука

Бр.13-10381

Мила Царовска

2.10. 2020 година